

Sag C-8/24**Anmodning om præjudiciel forelæggelse****Dato for indlevering:**

9. januar 2024

Forelæggende ret:

Visoki kazneni sud Republike Hrvatske (Kroatien)

Afgørelse af:

4. oktober 2023

Appellant:

D. d.o.o.

Den anden part i sagen:

Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu

[...]

Visoki kazneni sud Republike Hrvatske (appeldomstol i straffesager, Kroatien), [...], der behandler en appel iværksat af anklagemyndigheden og virksomheden D. d.o.o. i Z. til prøvelse af dom afsagt den 25. november 2022 af Županijski sud u Zagrebu (distriktsdomstolen i Zagreb, Kroatien) [...], i henhold til artikel 267, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Union (herefter »TEUF«), forelægger følgende

ANMODNING OM PRÆJUDICIEL AFGØRELSE
(anonymiseret version)**I Oplysninger om den forelæggende ret:**

Forelæggende ret: Visoki kazneni sud Republike Hrvatske (appeldomstol i straffesager, Kroatien)

[...]

II Hovedsagens parter:

1. Det erhvervsdrivende selskab D. d.o.o. med hjemsted i RK [Republikken Kroatien] i Z. [...]

[...]

2. Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu (den regionale anklagemyndighed i Zagreb, Kroatien), der er kompetent til at anmode om en registrering og godkendelse af afgørelsen om konfiskation truffet af Okrožno sodišče v Mariboru (den regionale domstol i Maribor) (R.S. [Republikken Slovenien]).

[...]

III Fremstilling af hovedsagen og de relevante faktiske omstændigheder

a) Kort fremstilling af hovedsagen

- 1 Visoki kazneni sud Republike Hrvatske (appeldomstol i straffesager) behandler en appel iværksat af anklagemyndigheden og af selskabet D. d.o.o. til prøvelse af en dom afsagt af Županijski sud u Zagrebu (distriktsdomstolen i Zagreb)¹, der stadfæstede afgørelsen om konfiskation, der fulgte af dom truffet af Okrožno sodišče v Mariboru (den regionale domstol i Maribor, R.S. [Republikken Slovenien])². Afgørelsen om konfiskation vedrører aktier i L.Z. d.d., for hvilke der er truffet midlertidige foranstaltninger for at sikre konfiskation af udbyttet.
- 2 R.S. [Republikken Slovenien] har ved den regionale domstol i Maribor fremsendt konfiskationsattesten (herefter: »attesten«) til Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu (den regionale anklagemyndighed i Zagreb), som omhandlet i artikel 14 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) af 14. november 2018 om gensidig anerkendelse af afgørelser om indefrysning og afgørelser om konfiskation (herefter: »forordningen«), samt oversættelsen af indledningen, domskonklusionen og uddrag af begrundelsen for afgørelsen, som blev truffet i første instans, der indeholder afgørelsen om konfiskation, samt oversættelse af indledningen og domskonklusionen af afgørelsen truffet i anden instans, hvorved appellen til prøvelse af afgørelsen i første instans blev forkastet, hvorefter afgørelsen om konfiskation blev endelig³. Županijsko državno odvjetništvo u

¹ Dom truffet af Županijski sud u Zagrebu (distriktsdomstolen i Zagreb) den 25.11.2022 [...]

² Dom truffet af den regionale domstol i Maribor, Republikken Slovenien, den 27.5.2020 [...], som blev stadfæstet af appeldomstolen i Republikken Slovenien ved dom af 24.11.2021 [...]

³ Republikken Kroatien har i overensstemmelse med forordningens artikel 14, stk. 2, erklæret, at udstedelsesmyndigheden, når den fremsender en konfiskationsattest med henblik på anerkendelse og fuldbyrdelse af en afgørelse om konfiskation, skal fremsende den originale afgørelse om konfiskation eller en genpart heraf sammen med attesten.

Zagrebu (den regionale anklagemyndighed i Zagreb) foreslog derfor Županijski sud u Zagrebu (distriktsdomstolen i Zagreb) at anerkende og fuldbyrde afgørelsen om konfiskation.

- 3 Under appelsagen har den forelæggende ret rejst tvivl om, hvorvidt de formuegoder, som afgørelsen om konfiskation vedrører, er omfattet af forordningens anvendelsesområde i overensstemmelse med forordningens artikel 2, nr. 3), og derfor med hensyn til rettighederne for den person, der er genstand for afgørelsen, i forbindelse med respekten for de grundlæggende rettigheder i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter: »chartret«), hvis manglende overholdelse i ekstraordinære situationer kan udgøre en grund til at afslå at anerkende og fuldbyrde en afgørelse om konfiskation i henhold til forordningens artikel 19, stk. 1, litra h), som vil blive forklaret nærmere.

b) Redegørelse for de faktiske omstændigheder i hovedsagen

Oplysninger i konfiskationsattesten:

- 4 Det fremgår af attesten, at den regionale domstol i Maribor udstedte en afgørelse om konfiskation⁴, hvori den pålagde konfiskation af selskabet D. d.o.o.'s i Z. aktier i L. Z. d.d., dvs. 31 669 aktier hos forvalteren H.V. d.d. og 25 250 aktier, hos forvalteren P.B. d.d. (dvs. i alt 56 919 aktier i L.Z. d.d.).
- 5 Den regionale domstol i Maribor beskrev i attesten, at aktierne i L.Z. d.d. var et udbytte af en strafbar handling [...] i henhold til forordningens artikel 2, nr. 3), litra a), og som kunne konfiskeres [...] uden endelig domfældelse [...] efter en retssag vedrørende en strafbar handling i henhold til forordningens artikel 2, nr. 3), litra d).
- 6 Den regionale domstol i Maribor anførte i del F af attesten, at den havde udstedt en afgørelse om konfiskation i forbindelse med den strafbare handling om at skade kreditorer⁵ og den strafbare handling i form af hvidvask af penge⁶, hvor sidstnævnte strafbare handling var blevet markeret på listen i henhold til forordningens artikel 3, [stk. 1] (hvidvask af udbyttet fra strafbart forhold).

6.1. Den regionale domstol i Maribor fandt derfor, at bevisførelsen påviste, at alle de lovbestemte elementer i den strafbare handling om at skade kreditorerne var opfyldt, da J.T., som var den formelle direktør for det insolvente selskab I.J.S. d.d., i løbet af juni 2013, og efter instruks fra D.R., T.V., som var direktør for selskabet V.K. d.o.o., og D.K., som var direktør for selskabet M. d.o.o., foretog

⁴ Den regionale domstols i Maribor attest af [...] 27.5.2020, som fik retskraft den 22.12.2021.

⁵ Strafbare handling i form af at forårsage skade på kreditorer i henhold til artikel 227, stk. 2, i KZ-1 (straffeloven).

⁶ Strafbare handling i form af hvidvask i henhold til artikel 245, stk. 3, sammenholdt med stk. 1, i KZ-1 (straffeloven).

retshandler, der havde til formål at bedrage og skade kreditorerne i selskabet I.J.S. d.d. Det er væsentligt for den foreliggende sag, at den regionale domstol i Maribor fandt, at selskabet V.K. d.o.o. på denne måde erhvervede selskabet I.J.S.'s fordringer samt 56 919 aktier i L.Z., som en af fordringerne var pantsat i, og som indtil rekapitaliseringen i 2018 repræsenterede en ejerandel på 53,57%, uden egentlig betaling, dvs. kun med overtagelse af betalingsforpligtelsen i overensstemmelse med de indgåede kontrakter. På denne måde blev der forvoldt betydelig skade på kreditorerne i selskabet I.J.S. – selskaberne Z.E.H. og Z.D.H. d.d.

6.2. Den regionale domstol i Maribor fandt, at der derefter blev foretaget yderligere dispositioner over aktierne i L.Z. d.d. for at skjule deres oprindelse. I juli 2013 indgik J.T., i sin egenskab af direktør for selskabet I.J.S., efter instruks fra D.R., og D.R., i sin egenskab af direktør for selskabet D. d.o.o., således en aftale, hvorved selskabet I.J.S. solgte sine fordringer mod selskabet V.K. til selskabet D. d.o.o. Samme dag indgik D.R., som var direktør for selskabet D. d.o.o., og T.V., som var direktør for selskabet V.K., en aftale om salg af aktier, hvorved selskabet V.K. solgte 56 919 aktier i L.Z. d.d. til D. d.o.o., der indfrie sin forpligtelse til at betale salgsprisen ved at overtage selskabet V.K.'s gæld til selskabet I.J.S.

6.3. Den regionale domstol i Maribor fandt, at de pågældende aktier i L.Z. var blevet sikret ved midlertidige foranstaltninger, men at de i løbet af en kort periode (den 16. september til den 20. oktober 2014), hvor aktierne alligevel ikke var sikret – den 13. oktober 2014 – var blevet overført til forvaltningskonti, der gør det umuligt at identificere de reelle begunstige.

6.4. Den regionale domstol i Maribor fandt, at alle involverede personer, med undtagelse af J.T., som kun var en fiktiv direktør, var bevidste omkring deres adfærd og dennes ulovlighed, ønskede den, og at de strafbare handlinger var beviste, både objektivt og subjektivt.

6.5. Den regionale domstol i Maribor fandt endvidere, at konfiskationen af udbyttet var blevet truffet på grundlag af en begrundet anmodning fra anklagemyndigheden, som var blevet fremsat i forbindelse med en endelig tale efter en langvarig efterforskning.

7 Den regionale domstol i Maribor anførte i del H af attesten, at repræsentanten for selskabet D. d.o.o., Z.Z., mødte personligt i retssagen.

7.1. Den regionale domstol i Maribor forklarede endvidere, at den havde afhørt Z.Z. under hovedforhandlingen, og i overensstemmelse med artikel 500 i ZKP (strafferetsplejeloven) havde vejledt ham om, at han vidnede i forbindelse med den mulige konfiskation af udbyttet for en anden modtager, selskabet D. d.o.o., og at han i forbindelse med fastsættelsen af udbyttet havde ret til at fremlægge beviser og, med samtykke fra formanden for domstolsafdelingen, til at stille

spørgsmål, og han blev underrettet om, at udbyttet i form af 56 919 aktier i L.Z. kunne konfiskeres.

7.2. Den regionale domstol i Maribor fandt, at Z.Z. på daværende tidspunkt havde erklæret, at han havde kendskab til de midlertidige foranstaltninger, at han var af den opfattelse, at den midlertidige foranstaltning ikke var berettiget, og at han derfor allerede havde anlagt sag ved Županijski sud u Zagrebu (distriktsdomstolen i Zagreb) gennem sin advokat, men uden held. Han anførte ligeledes, at han i tilfælde af at aktierne blev konfiskeret ville iværksætte en appel til prøvelse heraf.

7.3. Den regionale domstol i Maribor oplyste endvidere, at den havde forkyndt uddrag af dommen af 27. maj 2020, der indeholdt afgørelsen om konfiskation (indledningen, domskonklusionen og uddrag af begrundelsen af afgørelsen vedrørende det konfiskerede udbytte og om retsmidler) med en oversættelse til kroatisch var blevet forkyndt til selskabet D. d.o.o., som modtog dommen den 13. oktober 2020, men der blev ikke iværksat en appel til prøvelse heraf.

7.4. Den regionale domstol i Maribors dom blev endelig den 22. december 2021, efter at appelretten havde stadfæstet den ved dom. Appeldomstolens dom blev forkyndt for selskabet D. d.o.o. den 12. januar 2022. Attesten blev udstedt den 17. februar 2022.

Oplysninger indeholdt i uddragene af dommen truffet af den regionale domstol i Maribor

8 Det følger af dommen fra den regionale domstol i Maribor, at en afdeling ved denne domstol behandlede en straffesag mod følgende tiltalte: Lj. P., F.J., M.V.S. og S.Z. på grundlag af et anklageskrift fra Specializirano državno tožilstvo Republike Slovenije (Republikken Sloveniens særlige anklagemyndighed) af 29. maj 2017, suppleret den 23. oktober 2017 og ændret den 21. april 2020 for den strafbare handling i form af misbrug af deres stilling og beføjelser i henhold til artikel 244, stk. 2, sammenholdt med stk. 1, og artikel 25 i Kazenski zakonik (straffeloven).

9 Den regionale domstol i Maribor afsagde efter en hovedforhandling den 22. maj 2020 i overværelse af de tidligere nævnte tiltalte, deres forsvarsadvokater og anklageren dom den 27. maj 2020, hvor de tiltalte blev frikendt for anklagerne.

9.1. I overensstemmelse med domskonklusionen blev de tiltalte således frifundet for anklagen om, at de mellem den 11. og 25. juli 2007 som medsammensvorne havde udnyttet deres stilling og beføjelser til at opnå betydelige fordele for selskabet I.J.S. d.d. som led i deres virksomhed.

9.1.1. Ifølge anklagerne havde selskabet Z.D.H., repræsenteret af bestyrelsesformanden, F.J., indgået en låneaftale med en bank. Som sikkerhed for dette lån pantsatte selskabet Z.E.H., repræsenteret ved bestyrelsesformanden S.Z.,

aktier i selskaberne H., C.C. og B., hvorefter selskabet B. overførte midlerne til selskabet Z.D.H., der i mellemtiden – repræsenteret ved bestyrelsesmedlemmet Lj. P. – havde indgået en låneaftale med selskabet Z.E.H. om det samme beløb, og selskabet Z.E.H., repræsenteret ved M.V.S., havde indgået en låneaftale om et omtrent tilsvarende beløb med selskabet I.J.S., repræsenteret ved den formelle direktør, D.Š. Som sikkerhed for det sidstnævnte lån stillede selskabet I.J.S., selv om det var væsentligt forgældet, en garanti med to blanke gældsbreve og en gældsbevserklæring. På denne måde handlede de sagsøgte til skade for selskabets Z.E.H.'s aktiver, som blev efterladt uden de pantsatte værdipapirer og, på trods af salget af de pantsatte værdipapirer, blev efterladt med en gæld til banken som långiver. Samtidig opnåede de betydelige fordele for selskabet I.J.S. d.d.

9.2. Domskonklusionen i dommen truffet af den regionale domstol i Maribor indeholder også afgørelsen om konfiskation af i alt 56 919 aktier i L.Z. d.d. fra selskabet D. d.o.o. i Z. til R.S. [Republikken Slovenien] i henhold til artikel 498a, stk. 1, nr. 1), i Zakon o kazenskem postupku (strafferetsplejeloven) (ZKP), idet afgørelsen om, hvordan konfiskationen skal gennemføres, skal træffes i den fuldbydende stat.

- 10 Det fremgår af dommens begrundelse, at afgørelsen om konfiskation af aktierne var blevet truffet på baggrund af resultaterne af optagelsen af bevismaterialet, som viste, at J.T., som var den formelle direktør i det insolvente selskab I.J.S. d.d., og i overensstemmelse med instrukserne fra D.R., T.V., som var direktør i selskabet V.K. d.o.o., og D.K., som var direktør i selskabet M. d.o.o., havde begået den strafbare handling i form af at skade kreditorer i 2013, dvs. den strafbare handling i form af hvidvask af penge (som tidligere beskrevet i afsnit 6 i denne anmodning og dens underafsnit).

10.1. Den 27. januar 2020 blev repræsentanten for selskabet D. d.o.o., Z.Z. afhørt af afdelingen ved den regionale domstol i Maribor, hvor han blev vejledt og vidnede, som beskrevet i afsnit 7.1 og 7.2 i denne anmodning.

10.2. Det fremgår endvidere af dommen, at den regionale domstol i Maribor den 22. maj 2020 afholdt en offentlig hovedforhandling i overværelse af anklagemyndigheden, de fire tiltalte og deres forsvarsadvokater, og at anklagemyndigheden i sin afsluttende tale nedlagde påstand om konfiskation af udbyttet fra selskabet D. d.o.o.

10.3. Det fremgår endvidere af dommens begrundelse, at den strafbare handling i form af at skade kreditorer var genstand for en efterforskning (inden for rammerne af hvilken der blev foretaget en ransagning og der blev truffet afgørelse om en indefrysning af anmodningen om konfiskation af udbyttet), således at retssagen [...] også vedrører denne strafbare handling, men denne strafbare handling blev ikke efterfølgende retsfulgt.

10.4. Det fremgår også af begrundelsen, at J.T. siden afgået ved døden, og at D.R. er blevet afhørt som vidne i den foreliggende sag.

10.5. Det fremgår endvidere af begrundelsen, at afgørelsen om konfiskation af aktierne var blevet truffet i den sag, hvori der er afsagt frifindelse, og ikke i den særlige procedure, der blev ført for den udenretslige afdeling efter dommens endelige dom, men at selskabet D. som modtager af den ulovligt opnåede formueydelse, ikke derved har lidt skade. Grunden hertil er, at dommen sikrer retten til appel, at appelfristen er længere end i tilfælde af en kendelse, at appellen behandles af den samme retsinstans, og at den udenretslige afdeling og undersøgelsesdommeren ikke vil være i stand til at indsamle og drøfte et større antal beviser end den afdeling, der behandler sagen.

- 11 Den forelæggende ret har ligeledes fået tilsendt indledningen og domskonklusionen af dommen truffet af appelretten, hvoraf det fremgår, at denne rets afdeling afviste anklagemyndighedens appel og stadfæstede dommen fra første instans fra den regionale domstol i Maribor under retsmødet, der blev afholdt den 24. november 2021 under tilstedeværelse af alle de tiltalte og deres forsvarsadvokater samt anklageren fra den appellerende anklagemyndighed.

Parternes argumenter:

a) *Appellantens, selskabet D. d.o.o., påstande:*

- 12 Selskabet D. d.o.o. har i sin appel nedlagt påstand om, at den regionale domstol i Maribor fejlagtigt har angivet, at den ansvarlige i selskabet (Z.Z.) personligt havde givet møde i retssagen, der havde ført til en endelig domfældelse (attestens del H).

12.1. Selskabet har understreget, at den ansvarlige i selskabet D. havde deltaget i retsmødet som vidne.

12.2. Selskabet har understreget, at det retsmøde, som Z.Z. havde deltaget i, ikke havde ført til afgørelsen om konfiskation, da anklagemyndigheden først anmodede om konfiskation af udbyttet senere i sin afsluttende tale.

12.3. Selskabet har understreget, at sagen om midlertidige foranstaltninger, hvor selskabet D. havde iværksat en appel til prøvelse heraf til Županijski sud u Zagrebu (distriktsdomstolen i Zagreb), er adskilt fra den sag, hvor den regionale domstol i Maribor har afsagt frifindelsesdom og afgørelse om konfiskation.

- 13 Selskabet har bestridt, at den procedure, der førte til vedtagelsen af afgørelsen om konfiskation, er en procedure, på grundlag af hvilken en afgørelse om konfiskation kan anerkendes og fuldbyrdes i overensstemmelse med forordningen, og har gjort gældende, at de rettigheder og friheder, der er fastsat i chartret, er blevet åbenbart tilsidesat.

13.1. Selskabet har gjort gældende, at genstanden for straffesagen var påstande om embedsmisbrug og magtmisbrug i 2007, og at afgørelsen om konfiskation er baseret på faktiske konstateringer i dommens præmisser om andre strafbare handlinger begået af andre personer på et andet tidspunkt. Disse personer deltog

ikke i retssagen. I den forbindelse henvises der til forslaget til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om inddrivelse og konfiskation af aktiver af 25. maj 2022, COM(2022)0245, i henhold til hvilket konfiskation af formuegoder fra tredjemand uden en straffedom tages i betragtning i tilfælde, hvor der er indledt en straffesag, men denne ikke har kunnet videreføres på grund af sygdom, forsvinden, død, den mistænkte eller tiltalte immunitet eller indrømmelse af amnesti til den mistænkte eller tiltalte eller udløbet af fristen for retsforfølgning, men ikke i tilfælde af frifindelse.

13.2. Selskabet er af den opfattelse, at selskabet ikke havde fået en reel mulighed for at deltage i sagen, da den person, der var ansvarlig for selskabet, kun var blevet indkaldt som vidne én gang under retssagen; og da selskabet ikke havde modtaget en fuld oversættelse af dommen truffet af den regionale domstol i Maribor til kroatisk, men kun uddrag, hvilket er i strid med retten til sprog og dermed retten til forsvar, adgang til domstolsprøvelse og effektive retsmidler. Selskabet har ligeledes bestridt at have modtaget uddragene af dommen, således som det er anført i attesten af 13. oktober 2020, ved at foreslå en sagkyndig erklæring, og har gjort gældende, at dommen først blev modtaget efter anmodning i februar 2022, dvs. efter udstedelsen af attesten.

b) Anklagemyndighedens holdning:

- 14 Anklagemyndigheden har gjort gældende, at kernen i den foreliggende sag består i den omstændighed, at de tiltalte er blevet frifundet for anklagerne om misbrug af deres stilling og beføjelser ved at tillade opnåelse af uberettigede fordele ved erhvervelsen af aktierne i L.Z., og at samtlige aktier efterfølgende er blevet overdraget vederlagsfrit til selskabet D., over for hvilket der blev truffet en afgørelse om konfiskation.

14.1. Anklagemyndigheden er af den opfattelse, at de processuelle krav i forhold til selskabet D. ikke er blevet tilsidesat i forbindelse med sagen, eftersom den ansvarlige person er blevet vejledt om sin ret til at fremlægge beviser og stille spørgsmål samt om muligheden for konfiskation af aktierne og ikke har iværksat appel til prøvelse af den dom, der blev forkyndt i uddrag. Med hensyn til selve konfiskationsproceduren har anklagemyndigheden konstateret, at konfiskation har fundet sted i overensstemmelse med den slovenske strafferetsplejelov, og i henhold til 13. betragtning til forordningen er manglen på en identisk retlig løsning i Republikken Kroatien ikke relevant for vedtagelsen af en afgørelse om anerkendelse og fuldbyrdelse af en afgørelse om konfiskation i henhold til forordningen.

14.2. Anbringenderne i den af Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu (distriktsdomstolen i Zagreb) iværksatte appel vedrører selv fremgangsmåden for fuldbyrdelse af afgørelsen om konfiskation og er ikke relevante for indholdet af den foreliggende anmodning om præjudiciel afgørelse.

IV Indholdet af de nationale retsforskrifter, der kan finde anvendelse i den foreliggende sag:

15 Forordningen finder direkte anvendelse i den foreliggende sag (artikel 288, stk. 2, TEUF).

a) *Republikken Kroatiens lovgivning*

16 I appelsager bestemmer artikel 480, stk. 1, i Zakon o kaznenom postupku (strafferetsplejeloven) [*Narodne novine*, nr. 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 – afgørelse truffet af Ustavni sud (forfatningsdomstol), 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17, 126/19 og 80/22: herefter: »ZKP/08«], at:

»Retten i anden instans kan under et retsmøde eller på grundlag af et afholdt retsmøde afvise en appel som for sent indgivet eller afvise appellen, eller forkaste appellen som ubegrundet og stadfæste dommen i første instans, eller ophæve den pågældende dom og hjemvise sagen til fornyet behandling og afgørelse ved retten i første instans, eller ændre dommen i første instans«.

b) *Republikken Sloveniens lovgivning*

17 Artikel 498 i Republikken Sloveniens strafferetsplejelov

»(I) Ud over de tilfælde, hvor straffesagen ender med domfældelse, vil penge eller formuegoder af ulovlig oprindelse i henhold til artikel 245 i Kazenski zakonik (straffeloven) og ulovligt [givet eller modtaget] bestikkelse i henhold til artikel 151, 157, 241, 242, 261, 262, 263 og 264 i Kazenski zakonik (straffeloven) også blive konfiskeret:

(1) hvis det fastslås, at lovovertrædelsen af artikel 245 i Kazenski zakonik (straffeloven) angiver, at pengene eller formuegoderne som omhandlet i den nævnte artikel hidrører fra strafbare handlinger [...]

(3) Domstolsafdelingen afsiger en særlig kendelse (artikel 25, stk. 6) i denne sag efter begrundet anmodning fra anklagemyndigheden; og inden da skal undersøgelsesdommeren, efter domstolsafdelingens anmodning, indsamle oplysninger og undersøge alle samtlige relevante omstændigheder med henblik på at fastslå den ulovlige oprindelse af pengene, formuegoderne eller den ulovligt givne eller modtagne bestikkelse.

(4) En bekræftet genpart af kendelsen fra det foregående stykke forkyndes for ejeren af de konfiskerede penge eller formuegoder eller bestikkelse, hvis deres identitet er kendt. [...]

(5) Ejeren af de konfiskerede penge eller formuegoder eller bestikkelsen har ret til at appellere kendelsen i denne artikels stk. 2, hvis vedkommende mener, at der ikke er noget retsgrundlag for konfiskationen«.

V. De EU-retlige forskrifter, der ønskes fortolket:

18 *Chartret om grundlæggende rettigheder:*

Artikel 47 Adgang til effektive retsmidler og til en upartisk domstol

Enhver, hvis rettigheder og friheder som sikret af EU-retten er blevet krænket, skal have adgang til effektive retsmidler for en domstol under overholdelse af de betingelser, der er fastsat i denne artikel.

Enhver har ret til en retfærdig og offentlig rettergang inden en rimelig frist for en uafhængig og upartisk domstol, der forudgående er oprettet ved lov. Enhver skal have mulighed for at blive rådgivet, forsvaret og repræsenteret. ...

19 *Forordning:*

Artikel 1 – Genstand

»1. I denne forordning fastsættes de regler, i henhold til hvilke en medlemsstat anerkender og på sit område fuldbyrder en afgørelse om indefrysning eller en afgørelse om konfiskation truffet af en anden medlemsstat i forbindelse med retsforfølgning i straffesager.

2. Denne forordning indebærer ikke nogen ændring af pligten til at respektere de grundlæggende rettigheder og grundlæggende retsprincipper nedfældet i artikel 6 i TEU.

Artikel 2 – Definitioner

[...]

»3. »formuegoder«: alle formuegoder af enhver art, det være sig rørlige eller urørlige formuegoder, fast ejendom eller løsøre samt juridiske dokumenter eller papirer, der beviser adkomst til eller rettigheder over sådanne formuegoder, som udstedelsesmyndigheden anser for at:

(a) være udbyttet af en strafbar handling eller helt eller delvist svare til værdien af et sådant udbytte;

[...]

(d) kunne konfiskeres i medfør af eventuelle andre bestemmelser om beføjelser til konfiskation, herunder konfiskation uden endelig domfældelse, i henhold til udstedelsesstatens ret efter en retssag vedrørende en strafbar handling;«

Artikel 19 – Grunde til at afslå anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser om konfiskation

»1. Fuldbyrdelesmyndigheden kan kun beslutte ikke at anerkende eller fuldbyrde en afgørelse om konfiskation, hvor:

[...]

(h) der i ekstraordinære situationer på grundlag af specifikt og objektivt bevismateriale er vægtige grunde til at antage, at fuldbyrdelse af afgørelsen om konfiskation under sagens særlige omstændigheder vil medføre en åbenbar tilsidesættelse af en relevant grundlæggende rettighed som fastsat i chartret, navnlig retten til effektive retsmidler, retten til en upartisk domstol og retten til et forsvar«.

Artikel 33 – Retsmidler i fuldbyrdelsesstaten mod anerkendelse og fuldbyrdelse af en afgørelse om indefrysning eller afgørelse om konfiskation

»1. De berørte personer har ret til effektive retsmidler i fuldbyrdelsesstaten mod afgørelsen om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser om indefrysning [...] og afgørelser om konfiskation i henhold til artikel 18. ...

2. Realitetsgrundlaget for afgørelsen om indefrysning eller afgørelsen om konfiskation kan ikke anfægtes ved en domstol i fuldbyrdelsesstaten.«. ...

20 *Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/42/EU af 3. april 2014 om indefrysning og konfiskation af redskaber og udbytte fra strafbart forhold i Den Europæiske Union* (herefter: »direktiv 2014/42/EU«)

Artikel 8 Sikkerhedsforanstaltninger

[...]

»7. Personer, hvis formuegoder er berørt af afgørelsen om konfiskation, har, uden at dette berører direktiv 2012/13/EU og direktiv 2013/48/EU, ret til at få adgang til en advokat under hele konfiskationssagen, hvad angår fastsættelse af udbytte og redskaber, med henblik på at gøre deres rettigheder gældende. De berørte personer oplyses om, at de har denne ret.«. ...

VI Begrundelse for anmodningen om præjudiciel afgørelse:

21 Visoki kazneni sud Republike Hrvatske (appeldomstol i straffesager) behandler en appel iværksat til prøvelse af en dom afsagt i første instans af Županijski sud u Zagrebu (distriktsdomstolen i Zagreb), som anerkendte afgørelsen om konfiskation fra den regionale domstol i Maribor. Lovgivningen indeholder ikke bestemmelser om et almindeligt retsmiddel mod afgørelser truffet af Visoki kazneni sud Republike Hrvatske (appeldomstol i straffesager), hvorfor Visoki kazneni sud Republike Hrvatske (appeldomstol i straffesager) i henhold til artikel 267, stk. 3, TEUF i betragtning af den eksisterende tvivl om fortolkningen af forordningen i princippet er forpligtet til at anmode om en præjudiciel afgørelse

fra Den Europæiske Unions Domstol (Domstolens dom af 6. oktober 2021, *Conorzio Italian Management*, C-561/19).

- 22 Først og fremmest skal det understreges, at Republikken Kroatien ud over attesten også kræver den originale afgørelse om konfiskation (forordningens artikel 14, stk. 2); i det konkrete tilfælde er det dommene fra den regionale domstol i Maribor og appelretten. Disse domme er kun blevet fremsendt til den forelæggende ret (såvel som til D. d.o.o., som beskrives senere) i de uddrag, som den regionale domstol i Maribor har vurderet som relevante for den foreliggende sag, dvs. indledningen og domskonklusionen (side 1-4), et uddrag af begrundelsen (side 63-71) og en vejledning om retsmidlerne til brug for prøvelse af dommen (side 71-72) truffet af den regionale domstol i Maribor, samt indledningen og domskonklusionen af appelrettens dom.

22.1. På baggrund af de fremsendte dokumenter kan det konkluderes, at den regionale domstol i Maribor har ført en straffesag mod de fire tiltalte⁷ for misbrug af deres stilling og beføjelser begået i 2007. Beskrivelsen af de faktiske omstændigheder for de strafbare handlinger, som de tiltalte blev frifundet for, som er indeholdt i domskonklusion, indeholder ikke en eneste henvisning til aktierne i L.Z., mens begrundelsen for denne del af dommen ikke er blevet forkyndt. Desuden deltog de fire tiltalte i denne straffesag, hvorunder de fik kendskab til anklagerne og fik lejlighed til at anfægte dem med bistand fra en juridisk rådgiver, og de blev endeligt frifundet. Som begrundelse for frifindelsesdommen henviste den regionale domstol i Maribor bl.a. til begivenheder, der fandt sted efter 2007, nærmere bestemt begivenhederne i 2013, hvor de fire tiltalte ikke længere var involveret, men andre personer⁸. Denne begrundelse er grundlaget for afgørelsen om konfiskation.

- 23 I den foreliggende sag er afgørelsen om konfiskation således baseret på en frifindelsesdom.

23.1. Det er på denne baggrund, at det første spørgsmål er blevet rejst, navnlig om begrebet »retssager vedrørende en strafbar handling, der kan medføre konfiskation af formuegoder uden endelig domfældelse« som omhandlet i forordningens artikel 2, nr. 3), også omfatter straffesager, der ender med frifindelse?

- 24 Visoki kazneni sud Republike Hrvatske (appeldomstol i straffesager) nærer yderligere tvivl, såfremt det første spørgsmål besvares bekræftende.

- 25 I den foreliggende sag er der nemlig blevet afsagt dom om frifindelse med en afgørelse om konfiskation, som er baseret på konstateringer i begrundelserne vedrørende andre gerningsmænds og ikke tiltaltes begåelse af en anden strafbar handling. Der er således tale om en straffesag og ikke om en anmodning af

⁷ De tiltalte: ...

⁸ Andre personer: ...

civilretlig karakter, således som det er tilfældet i hovedsagen i en sag, der er indbragt for Den Europæiske Unions Domstol (dom af 19.3.2020, Agro in 2001, C-234/18, ECLI:EU:C:2020:221).

25.1. I henhold til den kroatiske Zakon o kaznenom postupku (strafferetsplejeloven) skal konfiskation af udbytte ske i forbindelse med en dom eller en afgørelse, hvorved det fastslås, at den mistænkte har begået den strafbare handling, der er genstand for tiltalen i sager in rem. Sådanne sager gennemføres dog på anmodning af en kompetent anklager, og dommens konklusion fastlægger de elementer, hvorigennem udbyttet blev opnået, de personer, for hvilke der anmodes om konfiskation af udbyttet, kan deltage i sagen og bestride alle elementer vedrørende både selve handlingen og de faktiske omstændigheder, som konfiskationen af udbyttet afhænger af, og de har også ret til en advokat.

25.2. Når dette er sagt, har den forelæggende ret ligeledes taget hensyn til formålet med vedtagelsen af forordningen om at lette den gensidige anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser om konfiskation og navnlig til 13. betragtning til forordningen, hvori det anføres, at der ikke er nogen hindringer for anerkendelse af retsafgørelser, der ikke findes i fuldbyrdelsesstatens system.

25.3. Derudover er Visoki kazneni sud Republike Hrvatske (appeldomstol i straffesager) også opmærksom på direktiv 2014/42/EU, som gennem vedtagelse af minimumsregler søger at tilnærme medlemsstaternes konfiskationssystemer til hinanden og derved styrke den gensidige tillid og et effektivt grænseoverskridende samarbejde. I henhold til dette direktiv, som dækker hvidvask af penge, sker konfiskation af udbytte, når der er sket endelig domfældelse for en strafbar handling (artikel 4, stk. 1) eller i særlige procedurer på grund af umuligheden af at afslutte den indledte straffesag som følge af den mistænkte eller sigtede persons sygdom eller forsvinden (artikel 4, stk. 2). Samtidig er det forståeligt, at direktivet regulerer minimumsregler, og at de forskellige nationale bestemmelser også kan fastsætte en bredere ramme end den, der er fastsat i direktivet.

25.4. I den foreliggende sag fremgår det faktisk af begrundelsen, at en af de personer, som ifølge begrundelsen af dommen fra den regionale domstol i Maribor var involveret i den strafbare handling i form af at skade kreditorer, J.T., i mellemtiden er afgået ved døden, men den regionale domstol i Maribor har ikke fastslået, at denne person var gerningsmanden bag den strafbare handling. Der findes dog ingen sådanne oplysninger om de andre personer (T.V. og D.K.), mens D.R. ifølge dommens begrundelse blev afhørt som vidne i sagen. Desuden har den regionale domstol i Maribor i sin dom fastslået, at der var en efterforskning i gang af den strafbare handling i form af at skade kreditorer (det er ikke angivet i forhold til hvilke sigtede), men det resulterede ikke i, at der blev rejst tiltale i forhold til denne handling.

25.5. I denne forbindelse skal det understreges, at der i domskonklusionen i dommen truffet af den regionale domstol i Maribor mangler oplysninger om

gerningsmændene og beskrivelsen af den strafbare handling, på grundlag af hvilken denne domstol traf afgørelse om konfiskation.

25.5.1. I denne henseende har den forelæggende ret også taget hensyn til Domstolens dom af 12. oktober 2023, *Inter-Consulting* (C-726/21, ECLI:EU:C:2023:764), der blev offentliggjort under udarbejdelsen af den foreliggende præjudicielle forelæggelse, og som ganske vist vedrører andre EU-retlige kilder, men hvor Domstolen har henledt opmærksomhed på gyldigheden ikke blot af dommens konklusion, men også af de faktiske omstændigheder, der er nævnt i præmisserne – dem, der var genstand for en efterforskning og alle andre relevante oplysninger.

25.5.2. Den pågældende sag drejede sig imidlertid om anvendelsen af princippet *ne bis in idem*, dvs. medlemsstaternes og dermed medlemsstaternes tillid til deres respektive strafferetlige systemer, hvorefter hver medlemsstat accepterer anvendelsen af strafferetlige bestemmelser, der er i kraft i de øvrige medlemsstater, selv om gennemførelsen af medlemsstatens egen lovgivning måtte føre til en anden løsning. Alt dette for i et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed at undgå, at personer, over for hvem der er afsagt endelig dom, retsforfølges for de samme forhold. Som den forelæggende ret forstår det, har en række af de faktiske omstændigheder, som er kendt af en stats (retshåndhævende) myndigheder, i sig selv givet anledning til en endelig afgørelse, som forbuddet *ne bis in idem* er baseret på.

25.5.3. Til forskel fra den sag er problemets kerne i den foreliggende sag manglen på påstande, dvs. en anmodning om faktisk bestemmelse af elementerne og gerningsmændene til de strafbare handlinger, som retten baserer afgørelsen om konfiskation på, hvilket logisk påvirker omfanget af anerkendelse i sagen og forudsigeligheden af dette omfang for deltagerne i proceduren, så meget desto mere som den formelle anmodning om konfiskation af handlingen kun blev fremsat i den afsluttende tale.

25.6. I lyset af ovenstående og under forudsætning af, at det første spørgsmål besvares bekræftende, er det næste spørgsmål, om begrebet »retssager vedrørende en strafbar handling, der kan medføre konfiskation af formuegoder uden endelig domfældelse«, som omhandlet i forordningens artikel 2, nr. 3), også omfatter straffesager, der er endt med en frifindelse, der medfører konfiskation af formuegoder som en ugrundet berigelse, der er opnået ved en anden strafbar handling, og ikke ved en strafbar handling, for hvilken der er opnået frifindelse, og som de tiltalte ikke var involveret i, men mod hvem der ikke blev rejst tiltale?

- 26 Såfremt dette spørgsmål ligeledes besvares bekræftende, ønsker den forelæggende ret ligeledes oplyst, om de rettigheder, der er sikret ved chartret, er overholdt i den sag, der førte til vedtagelsen af afgørelsen om konfiskation, hvilket giver anledning til tvivl med hensyn til appellanten – selskabet D.

26.1. I denne forbindelse skal det nævnes, at Visoki kazneni sud Republike Hrvatske (appeldomstol i straffesager) har taget udgangspunkt i vigtigheden af princippet om gensidig anerkendelse som en hjørnesten i det retlige samarbejde og derfor forordningens artikel 33, stk. 2, hvorefter de materielle grunde til at udstede en afgørelse om konfiskation ikke kan anfægtes ved en domstol i fuldbyrdsstaten.

26.2. Den forelæggende ret tager imidlertid også hensyn til de proceduremæssige garantier i direktiv 2014/42/EU som fortolket af Domstolen i de forenede sager C-845/19 og C-863/19 (dom af 21.10.2021, Okrazhna prokuratura – Varna, C-845/19 og C-863/19, ECLI:EU:C:2021:864).

26.3. Alt dette er blevet fremhævet i forbindelse med opstået tvivl i forhold til relevansen af princippet om gensidig anerkendelse, da afvisning af at anerkende en afgørelse om konfiskation på grund af manglende overholdelse af rettighederne i chartret i henhold til forordningens artikel 19 kun kan forekomme i ekstraordinære situationer.

27 Den regional domstol i Maribor har således fastslået i dommens begrundelse, at »forhold, der finder sted flere år senere, kan ikke føre til en domfældelse«, for derefter at behandle de forhold, hvor den finder beviser for strafbare handlinger mod kreditorer og hvidvask af penge, men hvor andre personer er involveret.

27.1. Det følger endvidere heraf, at den strafbare handling, der var til skade for kreditorerne, var en del af en efterforskningsprocedure, som imidlertid ikke gav anledning til et anklageskrift.

27.2. I den foreliggende sag har den ansvarlige person i selskabet D., i sin egenskab af modtager af de uretmæssigt opnåede fordele, deltaget i et retsmøde, selv om appellanten – selskabet D. – har anført, at Z. ved denne lejlighed var blevet afhørt som vidne, hvilket står tilbage at efterprøve, blev sidstnævnte utvivlsomt blev vejledt om muligheden for konfiskation af aktierne samt muligheden for at fremlægge beviser og stille spørgsmål i sagen. Det følger heraf, at Z. ved denne lejlighed ikke blev vejledt om sin ret til en advokat under hele konfiskationssagen, hvad angår fastsættelse af udbytte, i henhold til artikel 8 i direktiv 2014/42/EU (jf. Domstolens dom i de forenede sager C-845/19 og C-863/19).

27.3. På tidspunktet for hans deltagelse i retssagen den 27. januar 2020 var anmodningen om konfiskation af udbyttet desuden endnu ikke blevet fremsat, da anklageren ikke havde fremsat en sådan anmodning, som bekræftet i attesten, før den afsluttende tale i maj 2020. Derfor gennemførte retten retssagen på grundlag af anklageskriftet fra 2017, og D.R. (direktør for selskabet D. frem til den 2. juli 2018) blev også afhørt som vidne under retssagen.

27.4. Det følger af ovenstående, at selskabet D.'s deltagelse i sagen, som forudsætter kendskab til sagens genstand og de konsekvenser, den kan medføre, er baseret på den omstændighed, at aktierne blev midlertidigt sikret i sagen mod de

fire tiltalt (som vil blive frifundet for anklagerne), idet selskabet gennem en advokat havde iværksat appel til prøvelse af afgørelsen truffet af Županijski sud u Zagrebu (distriktsdomstolen i Zagreb), at afgørelsen om indefrysning var blevet anerkendt (udstedt som en midlertidig foranstaltning i sagen mod de fire tiltalte), og at selskabets repræsentant i sagen mod de fire tiltalte var blevet vejledt af retten om muligheden for at konfiskere aktierne, stille spørgsmål og fremlægge beviser, før anklageren formelt havde anmodet om konfiskation.

27.5. Desuden fremgår det af sagsmaterialet, at selskabet D., som den person, afgørelsen omhandler, dvs. modtageren af den uretmæssige fordel, kun blev forkyndt uddrag af dommen fra den regionale domstol i Maribor, mens hele dommen efter den forelæggende rets opfattelse er et relevant dokument (jf. artikel 3, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/64/EU af 20. oktober 2010 om retten til tolke- og oversætterbistand i straffesager, for så vidt angår mistænkte og sigtedes rettigheder), således at standarderne for adgang til en upartisk domstol kræver forkyndelse af hele dommen.

27.6. Endelig skal det understreges, at den regionale domstol i Maribor fastslog, at (uddraget af) dommen var blevet forkyndt for selskabet D., som ikke havde iværksat en appel til prøvelse af denne dom. Selskabet D. har derimod anført, at dommen ikke er blevet forkyndt, og foreslår derfor, at der føres bevis herfor (bevis for forkyndelse og en ekspertrapport), hvilket rejser spørgsmålet om omfanget af prøvelse og høring af den udstedende myndighed i forbindelse med betydningen af princippet om gensidig anerkendelse og forordningens artikel 33, som fastsætter, at de materielle grunde til at udstede en afgørelse om konfiskation ikke kan anfægtes ved en domstol i fuldbyrdsstaten.

28 I denne forbindelse stiller Visoki kazneni sud Republike Hrvatske (appeldomstol i straffesager) spørgsmålstegn ved, om det er i strid med forordningen, forordningens artikel 1, stk. 2, og chartrets artikel 47 at anerkende en afgørelse om konfiskation, der er afsagt i en straffesag, når den person, der er genstand for afgørelsen, er omfattet af forordningens artikel 2, nr. 10):

- ikke er blevet indkaldt til at deltage i alle straffesagens faser;
- ikke er blevet vejledt om retten til en advokat under hele sagen;
- ikke har fået forkyndt den fulde tekst af dommen indeholdende afgørelsen om konfiskation på et sprog, vedkommende forstår, men kun uddrag af en sådan dom, og ikke har iværksat en appel til prøvelse af den forkyndte dom.

VII Præjudicielle spørgsmål:

I Omfatter begrebet »retssager vedrørende en strafbar handling, der kan medføre konfiskation af formuegoder uden endelig domfældelse« som omhandlet i forordningens artikel 2, nr. 3), også straffesager, der ender med en frifindelse?

II Omfatter begrebet »retssager vedrørende en strafbar handling, der kan medføre konfiskation af formuegoder uden endelig domfældelse«, som omhandlet i forordningens artikel 2, nr. 3), også straffesager, der ender med en frifindelse, men som medfører konfiskation af formuegoder som ugrundet berigelse, der er opnået ved en anden strafbar handling, som ikke er en strafbar handling, for hvilken der er opnået frifindelse, og som de tiltalte ikke var involveret i, men som er begået af andre personer mod hvem, der ikke er blevet rejst tiltale?

III Er det i strid med forordningen, artikel 1, stk. 2, heri og chartrets artikel 47 at anerkende en afgørelse om konfiskation, der er afsagt i en straffesag, når den person, der er genstand for kendelsen, er omfattet af forordningens artikel 2, nr. 10):

- ikke er blevet indkaldt til at deltage i alle straffesagens faser;
- ikke er blevet underrettet om retten til en advokat under hele sagen;
- ikke har fået forkyndt den fulde tekst af dommen indeholdende afgørelsen om konfiskation på et sprog, vedkommende forstår, men kun uddrag af en sådan dom, og ikke har iværksat en appel til prøvelse af den forkyndte dom.

Zagreb, 4. oktober 2023

[...]

ARBEJDSDOKUMENT